

DKP-PM/055/630/2014

Warszawa, 08 lipca 2014 r.

Pan

Maciej Lisowski

Fundacja LEX NOSTRA

Odpowiadając na Pana pismo, które wpłynęło do Narodowego Banku Polskiego w dniu 26 czerwca br., uprzejmie informuję w kolejności postawionych przez Państwa pytań:

Ad. 1.

Wynik finansowy NBP za 2013 r. wyniósł zero i był o ponad 5,5 mld zł niższy w porównaniu z 2012 r. Wypełnianie przez NBP funkcji, do realizacji których jest on zobligowany Ustawą o NBP, powoduje, że na jego wynik finansowy silnie wpływają czynniki niezależne od NBP, m.in. zagraniczne stopy procentowe, kursy walutowe, poziom nadpłynności sektora bankowego.

Poniższe czynniki miały negatywny wpływ na wynik finansowy NBP za 2013 rok, tj.:

- aprecjacja złotego skutkowała niższymi zrealizowanymi różnicami kursowymi netto z transakcji w walutach obcych oraz wystąpieniem kosztów niezrealizowanych z wyceny kursowej na koniec roku,
- spadek cen zagranicznych papierów wartościowych przełożył się na niższe zrealizowane różnice cenowe netto z transakcji zagranicznymi papierami wartościowymi oraz wystąpienie kosztów niezrealizowanych z wyceny cenowej na koniec roku,
- wysoka nadpłynność sektora bankowego, w warunkach której NBP prowadzi politykę pieniężną, skutkowała ponoszeniem przez NBP kosztów dyskonta od bonów pieniężnych.

Ad. 2.

Spadek pozycji nr 13 pasywów bilansu NBP – Fundusze i rezerwy o 6,5 mld zł na 31 grudnia 2013 r. w porównaniu z rokiem ubiegłym był efektem:

- częściowego wykorzystania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych, polegającego na jej rozwiązaniu na dobro przychodów w kwocie 6,8 mld zł;
- zwiększenia funduszu rezerwowego w wyniku dokonania odpisu z zysku za 2012 r. w kwocie 0,3 mld zł.

Ad. 3.

Rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych została rozwiązana – zgodnie z par. 2.3 uchwały nr 12/2010 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 14 grudnia 2010 r. w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim¹ – w kwocie odpowiadającej kosztom niezrealizowanym z wyceny kursowej, które mogłyby spowodować stratę NBP, to jest 6,8 mld zł. Oznacza to, że bez przychodów z rozwiązania rezerwy NBP poniósłby za 2013 r. stratę w tej wysokości.

Ad. 4.

Pozycja nr 2.2 aktywów bilansu NBP obejmuje przede wszystkim denominowane w walutach obcych dłużne papiery wartościowe, rachunki lokat terminowych oraz lokaty terminowe z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych. Na zmniejszenie wartości tej pozycji wpływ miała głównie aktualizacja wyceny kursowej i cenowej przeprowadzona na dzień 31 grudnia 2013 r. – w warunkach aprecjacji złotego oraz spadku cen zagranicznych papierów wartościowych (por. odpowiedź do pytań nr 1 i 6).

¹ Dz. Urz. NBP z 2010 r. Nr 17, poz. 19.

Ad. 5.

Pozycje przychodów z operacji finansowych oraz kosztów operacji finansowych obejmują głównie:

- dodatnie i ujemne zrealizowane różnice kursowe z transakcji w walutach obcych,
- dodatnie i ujemne zrealizowane różnice cenowe z transakcji zagranicznymi papierami wartościowymi.

Jak wskazano w odpowiedzi do pytania nr 1, podstawowymi czynnikami, które spowodowały ich zmiany w 2013 r. były: aprecjacja złotego oraz spadek cen zagranicznych papierów wartościowych.

Dodatkowe informacje dotyczące przychodów i kosztów z operacji finansowych można znaleźć w „Sprawozdaniu finansowym Narodowego Banku Polskiego na dzień 31 grudnia 2013 roku; Informacja dodatkowa – dane ogólne” (Noty nr 31 i 32), dostępnym na stronie internetowej NBP.

Ad. 6.

Na spadek pozycji 12 pasywów bilansu NBP – Różnice z wyceny o 14,4 mld zł na 31 grudnia 2013 r. w porównaniu z rokiem ubiegłym, poza zmniejszeniem o 5,1 mld zł dodatnich różnic z wyceny złota, wpływ miały również:

- spadek dodatnich różnic z wyceny kursowej walut obcych – o 7,8 mld zł,
- spadek dodatnich różnic z wyceny cenowej dłużnych papierów wartościowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych – o 1,5 mld zł.

Dodatkowe informacje dotyczące Różnic z wyceny można znaleźć w „Sprawozdaniu finansowym Narodowego Banku Polskiego na dzień 31 grudnia 2013 roku; Informacja dodatkowa – dane ogólne” (Nota nr 22), dostępnym na stronie internetowej NBP.

Ad. 7.

Dominująca część rezerw walutowych zarządzanych przez NBP jest inwestowana w rządowe papiery wartościowe charakteryzujące się najwyższym stopniem bezpieczeństwa i płynności. W 2012 r. NBP rozpoczął, a w 2013 r. kontynuował na niewielką skalę inwestycje na rynku obligacji korporacyjnych.

Ad. 8.

Międzynarodowy Fundusz Walutowy (MFW) jest instytucją wspierającą utrzymywanie równowagi zewnętrznej państw członkowskich. Tym samym pośrednio działa na rzecz stabilności światowej gospodarki i finansów międzynarodowych. Głównym instrumentem służącym stabilizacji są pożyczki udzielane przez MFW w celu wsparcia realizacji makroekonomicznych programów dostosowawczych realizowanych przez te kraje członkowskie, które doznały załamania bilansu płatniczego. Do skutecznego wypełniania tej roli niezbędne jest dysponowanie środkami finansowymi o odpowiedniej wielkości. Podstawowym źródłem finansowania działalności MFW są udziały członkowskie obowiązkowo opłacane przez kraje - członków, natomiast dodatkowo, w celu uzupełnienia podstawowego źródła finansowania w sytuacjach nadzwyczajnych, MFW korzysta ze środków pożyczonych od państw członkowskich lub pozyskanych na międzynarodowym rynku walutowym.

W Polsce, zgodnie z art. 5 ust. 1a *ustawy o Narodowym Banku Polskim*, udział członkowski opłacany jest przez NBP. „NBP pokrywa ze środków własnych wydatki związane z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Międzynarodowym Funduszu Walutowym”. Jednocześnie, zgodnie z art. 5 ust. 1b „NBP jest uprawniony do otrzymywania, przypadających Rzeczypospolitej Polskiej od Międzynarodowego Funduszu Walutowego, wszelkich wymagalnych kwot z tytułów finansowanych ze środków własnych NBP, w tym płatności zwrotnych, odsetek i innych dochodów”. Wpłaty z tytułu udziału członkowskiego realizowane są na Rachunek Zasobów Ogólnych MFW.

Podstawa prawna do udzielania MFW pożyczki przez państwo członkowskie wynika z art. VII ust. 1 pkt (i) Umowy o MFW, zgodnie z którym „Fundusz może, jeśli uzna to za celowe do uzupełnienia zasobów waluty członka na Rachunku Zasobów Ogólnych koniecznych w związku z przeprowadzanymi przez siebie transakcjami, zaproponować członkowi, aby w sposób i na warunkach uzgodnionych pomiędzy Funduszem i członkiem, ten ostatni pożyczył swoją walutę Funduszowi albo żeby, za zgodą członka, Fundusz pożyczył taką walutę z innego źródła bądź na terytorium lub poza terytorium członka.”

Globalny kryzys finansowy spowodował, że podstawowe zasoby finansowe MFW okazały się niewystarczające do utrzymania możliwości adekwatnego reagowania na pojawiające się potrzeby finansowe członków Funduszu. W celu wsparcia MFW w wypełnianiu jego roli – pożyczkodawcy ostatniej szansy - wiele państw członkowskich zaangażowało się w ostatnim czasie w dodatkowe wzmocnienie zasobów finansowych MFW poprzez udział w tzw. Nowych Porozumieniach Pożyczkowych lub w drodze udzielenia pożyczki na rzecz MFW. Na wniosek Rządu NBP również uczestniczy w tym procesie, kierując się potrzebą stabilizacji rynków finansowych oraz koniecznością zapobieżenia rozwojowi kryzysu w strefie euro.

Udział NBP w czasowym zwiększaniu zasobów finansowych MFW potwierdza rosnącą pozycję gospodarki polskiej na arenie międzynarodowej, także w ocenie rynków finansowych oraz wzmacnia efektywność działań stabilizacyjnych prowadzonych przez MFW. Ponadto, zaangażowanie NBP we wsparcie MFW odzwierciedla aspiracje Polski do umacniania swojej pozycji w międzynarodowych instytucjach finansowych. Czasowe zwiększenie zasobów finansowych MFW jest również korzystne z punktu widzenia zapewnienia stabilizacji finansowej dla regionu Europy Środkowej i Wschodniej.

W konsekwencji NBP uczestniczy w dwóch formach czasowego zwiększenia zasobów finansowych MFW:

I. Nowe Porozumienia Pożyczkowe (New Arrangements to Borrow – NAB)

- Nowe Porozumienia Pożyczkowe to formuła dodatkowego finansowania działalności MFW przez państwa członkowskie, poprzez udzielanie Funduszowi oprocentowanych pożyczek². Pożyczki udostępniane na rzecz MFW w ramach NAB dają możliwość uzupełnienia zasobów finansowych MFW (pochodzących z udziałów członkowskich) w przypadku zwiększonego zapotrzebowania państw członkowskich na finansowane przez MFW programy pomocowe. **Obecnie w NAB uczestniczy 38 podmiotów** (państwa członkowskie MFW lub instytucje z tych państw, **w tym NBP**), a **łączna kwota środków dostępnych dla Funduszu w ramach NAB wynosi ok. 370 mld SDR** (ok. 419 mld EUR³).
- NBP przystąpił do NAB 15 listopada 2011 r. Jako uczestnik, **NBP pozostaje w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanej pożyczki**, do kwoty odpowiadającej **2,53 mld SDR** (ok. 2,86 mld EUR⁴). Środki udostępnione MFW w ramach NAB zaliczają się do rezerw walutowych NBP (tj. w sytuacji ewentualnego wystąpienia problemów w bilansie płatniczym lub w pozycji rezerwowej krajów-uczestników NAB zapewniona jest możliwość pełnego i natychmiastowego zwrotu środków udostępnionych przez te kraje w ramach NAB).
- W okresie od grudnia 2011 r. do czerwca 2014 r. łączna wartość udzielonych pożyczek MFW przez NBP w ramach NAB wyniosła 404,0 mln SDR (ok. 457,2 mln EUR⁵). Przez ten okres NBP otrzymał spłatę pożyczki w łącznej wysokości 56,5 mln SDR (ok. 64 mln

² Oprocentowanie pożyczek równe jest zmiennej stopie procentowej SDR. MFW ustala stopę procentową dla SDR tygodniowo, jako średnią ważoną rentowności krótkoterminowych instrumentów finansowych: 3-miesięcznych rządowych papierów dyskontowych w USD, GBP i JPY oraz 3-miesięcznej stopy repo w EUR, jako wagi przyjmując udziały walut wchodzących w skład koszyka SDR.

³ wg kursu na dzień 30 czerwca 2014 r., tj. 1 SDR = 1,1318 EUR

⁴ wg kursu na dzień 30 czerwca 2014 r., tj. 1 SDR = 1,1318 EUR

⁵ wg kursu na dzień 30 czerwca 2014 r., tj. 1 SDR = 1,1318 EUR

EUR⁶). W związku z powyższym na 30 czerwca 2014 r. saldo pożyczek udzielonych MFW przez NBP wyniosło 347,5 mln SDR (ok. 393,3 mln EUR⁷).

- Z tytułu oprocentowania pożyczki NAB, w okresie od grudnia 2011 r. do czerwca 2014 r. NBP uzyskał łączny przychód w wysokości ok. 3,4 mln PLN (ok. 0,7 mln SDR⁸).
- Środkami finansowymi udostępnionymi przez NBP na rzecz MFW w ramach NAB dysponuje Fundusz, który przeznacza je na zaspokajanie potrzeb finansowych tych członków MFW, którzy spełniają ściśle określone przez Fundusz warunki.

II. Pożyczka dwustronna

- 15 marca 2013 r. została zawarta umowa pożyczki dwustronnej pomiędzy MFW i NBP, na mocy której NBP jest gotowy pożyczać MFW środki do wysokości 6,27 mld EUR.
- Pożyczka ma charakter tymczasowy, umowa jest aktywna przez okres dwóch lat, z możliwością wydłużenia jej o kolejne dwa lata.
- Polska może w każdej chwili uzyskać od Funduszu zwrot pożyczonych środków i zostać wyłączona z przyszłych ciągnień, gdy uzasadnia to stan bilansu płatniczego lub pozycji rezerwowej. **Zasada natychmiastowej dostępności środków dla pożyczkodawcy umożliwia traktowanie środków udostępnionych w ramach pożyczki jako części oficjalnych aktywów rezerwowych.**
- Umowa dwustronna i obowiązujące w MFW procedury pozwalają na skorzystanie ze środków w ramach pożyczek dwustronnych tylko pod warunkiem, że Fundusz wyczerpie inne dostępne zasoby finansowe pochodzące z udziałów członkowskich i NAB. **Pożyczki stanowią więc ostatnie źródło finansowania i na chwilę obecną nie są spełnione warunki ich wykorzystania.** MFW nie zwrócił się więc do NBP o wypłatę środków z pożyczki dwustronnej.

⁶ wg kursu na dzień 30 czerwca 2014 r., tj. 1 SDR = 1,1318 EUR

⁷ wg kursu na dzień 30 czerwca 2014 r., tj. 1 SDR = 1,1318 EUR

⁸ wg kursu na dzień 30 czerwca 2014 r., tj. 1 SDR = 4,7108 PLN

- Podobnie jak w przypadku NAB, to Fundusz dysponuje środkami finansowymi udostępnionymi przez NBP na rzecz MFW na podstawie umowy pożyczki. Fundusz przeznacza je na zaspokajanie potrzeb finansowych tych członków MFW, którzy spełniają ściśle określone przez Fundusz warunki.
- **Łączna wysokość środków zadeklarowanych w 2012 r. przez grupę krajów członkowskich MFW na zwiększenie zasobów finansowych Funduszu w ramach pożyczek dwustronnych wynosi ponad 461 mld USD.** Do czerwca 2014 r. zostały zawarte umowy pożyczkowe na łączną kwotę ok. 425 mld USD.

Ad. 9.

Wprowadzanie do obiegu banknotów i monet przez NBP odbywa się w ramach standardowych zasileń banków oraz podmiotów posiadających ustawowe upoważnienie do pobierania i odprowadzania waluty polskiej na podstawie Zarządzenia nr 19/2007 Prezesa NBP z dnia 24 października 2007 r. w sprawie sposobu i trybu przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań banknotów i monet oraz wykonywania czynności związanych z zaopatrywaniem banków w te znaki oraz zawartych umów dwustronnych.

Wartość realizowanych przez NBP zasileń jest zgodna z zapotrzebowaniem banków i ma charakter umowy kupna przez bank od NBP znaków pieniężnych, za które zapłata przez bank następuje w formie przelewu (pieniądz elektroniczny). Tak więc wprowadzanie przez NBP do obiegu banknotów i monet nie powoduje przyrostu wartości pieniądza w gospodarce, a jedynie zamianę jego formy z pieniądza elektronicznego na postać gotówkową. Ponadto wartość pieniądza gotówkowego w obiegu nie jest wynikiem decyzji NBP, a jedynie efektem popytu na pieniądz w tej formie zgłaszanego przez uczestników obrotu gospodarczego, który za pośrednictwem banków jest zaspokajany przez NBP.

Podsumowując, przyczyną zwiększonej wartości pieniądza w obiegu było większe zapotrzebowanie na pieniądź gotówkowy zgłoszone przez rynek za pośrednictwem banków komercyjnych, które dokonały w NBP zakupów gotówki. Zapotrzebowanie na pieniądź gotówkowy zależy od różnych czynników, z których wymienić należy tempo wzrostu produktu krajowego brutto, poziom stóp procentowych, poziom zatrudnienia, skłonność do oszczędzania oraz poziom inflacji. Nie bez znaczenia są również zjawiska zewnętrzne powodujące wzrost awersji do ryzyka. Zapotrzebowanie na gotówkę jest szczególnie duże przed świętami, długimi weekendami oraz w okresie urlopowo-wakacyjnym.

Ad. 10.

Zatrudnienie w NBP wg stanu na 01.06.2014 r. wynosiło	3626,8 etatu.
Zatrudnienie w NBP wg stanu na 01.06.2010 r. wynosiło	3685,7 etetu.
Na stanowisku:	
Doradca Prezesa: Dane na 01.06.2014 r.	6,50 etatu
Doradca Prezesa: Dane na 01.06.2010 r.	9,50 etatu

Ad. 11.

Średnie wynagrodzenie NBP ogółem: 8692 zł

Średnie wynagrodzenie na pozostałych wymienionych w pytaniu stanowiskach, ze względu na małą liczbę osób zatrudnionych jest objęte ochroną danych osobowych.

Ad. 12.

Pracownicy Centrali NBP w sierpniu 2013 r. dokonali inspekcji polskiego złota przechowywanego w Bank of England. W jej wyniku nie stwierdzono jakichkolwiek uchybień czy zagrożeń dla polskiego depozytu złota w Bank of England.

Dyrektor
Departamentu Komunikacji i Promocji

Marcin Kaszuba 9/9